

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HÀ NỘI

SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

MỘT SỐ BIỆN PHÁP QUẢN LÝ NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC HƯỚNG NGHIỆP Ở TRƯỜNG THPT PHAN ĐÌNH PHÙNG

Đơn vị công tác: Trường THPT Phan Đình Phùng

Cấp học: THPT

Lĩnh vực/ Môn: Quản lý

Tên Tác giả: Nguyễn Thị Bích Loan

Chức vụ: Phó hiệu trưởng

NĂM HỌC 2019 - 2020

MỤC LỤC

PHẦN THỨ NHẤT: ĐẶT VẤN ĐỀ	1
I. LÍ DO CHỌN ĐỀ TÀI	1
1. Cơ sở lí luận	1
2. Cơ sở thực tiễn	1
II. THỜI GIAN, ĐỐI TƯỢNG, PHẠM VI NGHIÊN CỨU	2
1. Thời gian nghiên cứu	2
2. Đối tượng nghiên cứu	2
3. Phạm vi nghiên cứu	2
III. NHIỆM VỤ NGHIÊN CỨU	2
IV. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	2
PHẦN THỨ HAI: NỘI DUNG	3
I. VAI TRÒ CỦA CÔNG TÁC GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP ĐỐI VỚI HỌC SINH THPT	3
II. THỰC TRẠNG CÔNG TÁC GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP Ở TRƯỜNG THPT PHAN ĐÌNH PHÙNG	4
1. Thuận lợi	4
2. Khó khăn	4
3. Một số thành công và hạn chế trong công tác giáo dục hướng nghiệp của trường THPT Phan Đình Phùng.	5
3.1. Về phía nhà trường.	5
3.2 Về phía học sinh	5
3.3. Về phía phụ huynh học sinh và các lực lượng trong xã hội	6
III. MỘT SỐ BIỆN PHÁP QUẢN LÝ NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC HƯỚNG NGHIỆP Ở TRƯỜNG THPT PHAN ĐÌNH PHÙNG	
1. Xây dựng kế hoạch	6
2. Hướng nghiệp thông qua các môn học.	9
3. Hướng nghiệp thông qua tổ chức các hoạt động ngoại khoá và trải nghiệm sáng tạo.	10
4. Hướng nghiệp qua việc giới thiệu các ngành nghề	11
5. Đa dạng hóa các hình thức hướng nghiệp	11
6. Làm tốt công tác tuyên truyền, tham mưu, đề xuất, phối hợp	12
PHẦN THỨ BA: KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	13
I. KẾT LUẬN	13
II. KHUYẾN NGHỊ	14
1. Đối với cơ quan quản lí giáo dục	14
2. Đối với nhà trường phổ thông	14
3. Đối với giáo viên chủ nhiệm	15
4. Đối với giáo viên bộ môn	15
5. Đối với gia đình và xã hội	15

PHẦN THỨ NHẤT: ĐẶT VẤN ĐỀ

I. LÍ DO CHỌN ĐỀ TÀI

1. Cơ sở lí luận

Quan điểm chỉ đạo của Đảng về giáo dục được thể hiện rất rõ trong Nghị quyết Hội nghị Trung ương 8 khóa XI “Giáo dục và đào tạo là quốc sách hàng đầu, là sự nghiệp của Đảng, Nhà nước và của toàn dân”.

Trong nhà trường phổ thông, hướng nghiệp là bộ phận quan trọng của nền giáo dục phổ thông. Thực hiện công tác hướng nghiệp là một yêu cầu cần thiết của cải cách giáo dục nhằm thực hiện mục tiêu nguyên lý và nội dung giáo dục của Đảng; góp phần tích cực và có hiệu quả vào việc phân công và sử dụng hợp lý học sinh sau khi tốt nghiệp. Công tác hướng nghiệp trong nhà trường phổ thông nhằm mục đích bồi dưỡng, hướng dẫn học sinh chọn nghề phù hợp với yêu cầu phát triển của xã hội, đồng thời phù hợp với thể lực và năng khiếu của cá nhân.

Trong đề án “Giáo dục hướng nghiệp và định hướng phân luồng học sinh trong giáo dục phổ thông giai đoạn 2018 - 2025” đã có mục tiêu rất rõ: “Tạo bước đột phá về chất lượng giáo dục hướng nghiệp trong giáo dục phổ thông, góp phần chuyển biến mạnh mẽ công tác phân luồng học sinh sau trung học cơ sở và trung học phổ thông vào học các trình độ giáo dục nghề nghiệp phù hợp với yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội của đất nước và địa phương, đáp ứng nhu cầu nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực quốc gia, hội nhập khu vực và quốc tế”.

Như vậy công tác giáo dục hướng nghiệp có một vai trò rất quan trọng trong các nhà trường để đào tạo ra những con người phát triển toàn diện.

2. Cơ sở thực tiễn

Một tỉ lệ không nhỏ sinh viên đang học hoặc khi tốt nghiệp mới biết mình chọn ngành nghề không đúng. Một trong những lí do đó là các em chọn nghề chọn nghề theo số đông; Chọn nghề theo sự mong muốn, áp đặt của bố mẹ và người thân; Chọn nghề không phù hợp với năng lực, tính cách, sở thích của mình; Chọn nghề chỉ ở bậc Đại học; Chọn nghề theo “mác”, theo “nhân”, theo phong trào; Chọn nghề không xét đến những điều kiện có liên quan như điều kiện kinh tế, cá nhân hoặc gia đình; Chọn nghề không gắn với nhu cầu xã hội; Chọn nghề nổi tiếng, thu nhập cao ... Nguyên nhân của tình trạng trên là do công tác giáo dục hướng nghiệp ở các trường phổ thông chưa được chú trọng đúng mức, học sinh không nghiêm túc trong chọn ngành nghề, nhiều bậc cha mẹ học sinh vẫn mang tư tưởng con cứ thi đỗ vào các trường cao đẳng, đại học là được mà không qua tâm đến trường đó, ngành nghề đó có phù hợp với sở thích đam

mê, năng lực bản thân, nhu cầu xã hội, hoàn cảnh gia đình hay không. Vì vậy, nhiều em phải hối tiếc vì sự chọn trường, chọn nghề của bản thân gây nên những hậu quả như lãng phí thời gian và kinh tế, khó tìm việc làm, không phát huy được năng lực và sở trường của bản thân ...

Trong những năm gần đây, công tác giáo dục hướng nghiệp ở trường THPT Phan Đình Phùng - Hà Nội đã được quan tâm sâu sắc hơn, thực hiện bài bản hơn và bước đầu mang lại những hiệu quả rõ nét.

Với những lí do trên, tôi chọn đề tài ***“Một số biện pháp quản lý nhằm nâng cao hiệu quả công tác giáo dục hướng nghiệp ở trường THPT Phan Đình Phùng”***.

II. THỜI GIAN, ĐỐI TƯỢNG, PHẠM VI NGHIÊN CỨU

1. Thời gian nghiên cứu

Từ tháng 8 năm 2019 đến tháng 3 năm 2020.

2. Đối tượng nghiên cứu

Công tác giáo dục hướng nghiệp ở trường THPT.

3. Phạm vi nghiên cứu

Tiến hành nghiên cứu trên địa bàn Cụm Ba Đình -Tây Hồ. Khảo sát cán bộ quản lý, giáo viên, học sinh, phụ huynh học sinh trường THPT Phan Đình Phùng và các trường khác trong Cụm Ba Đình -Tây Hồ.

Tập trung nghiên cứu các biện pháp quản lý nhằm nâng cao hiệu quả công tác giáo dục hướng nghiệp ở trường THPT Phan Đình Phùng

III. NHIỆM VỤ NGHIÊN CỨU

- Vai trò của công tác giáo dục hướng nghiệp đối với học sinh THPT.
- Nghiên cứu thực trạng công tác giáo dục hướng nghiệp ở trường THPT Phan Đình Phùng.
- Đề xuất một số biện pháp quản lý nhằm nâng cao hiệu quả công tác giáo dục hướng nghiệp ở trường THPT Phan Đình Phùng.

IV. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

- Nhóm phương pháp nghiên cứu lý thuyết.
- Nhóm phương pháp nghiên cứu thực tiễn.
- Phương pháp điều tra bằng phiếu hỏi.
- Phương pháp điều tra phỏng vấn.
- Phương pháp xử lí dữ liệu.

PHẦN THỨ HAI: NỘI DUNG

I. VAI TRÒ CỦA CÔNG TÁC GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP ĐỐI VỚI HỌC SINH THPT

Hướng nghiệp, hướng học là một hoạt động giáo dục nhằm mục đích giáo dục học sinh lựa chọn nghề một cách tự giác có ý nghĩa là việc lựa chọn đó có sự phù hợp với yêu cầu của xã hội và phù hợp với những đòi hỏi của nghề. Nó là một quá trình giáo dục lâu dài, có hệ thống. Với đặc điểm là một bộ phận cấu thành của nền giáo dục phổ thông, hướng nghiệp là một vấn đề giáo dục và đào tạo thể hệ trẻ góp phần vào việc bồi dưỡng phẩm chất đạo đức, bồi dưỡng ý thức đúng đắn đối với lao động, nâng cao chất lượng dạy và học, tạo ra những cơ sở ban đầu rất quan trọng cho thể hệ trẻ tham gia lao động sản xuất và đào tạo nghề. Chính vì vậy công tác hướng nghiệp đối với học sinh THPT là một công tác giáo dục toàn diện.

Trong đề án “Giáo dục hướng nghiệp và định hướng phân luồng học sinh trong giáo dục phổ thông giai đoạn 2018 - 2025” đã chỉ rõ mục tiêu tạo bước đột phá về chất lượng giáo dục hướng nghiệp trong giáo dục phổ thông, góp phần chuyển biến mạnh mẽ công tác phân luồng học sinh sau trung học cơ sở và trung học phổ thông vào học các trình độ giáo dục nghề nghiệp phù hợp với yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội của đất nước và địa phương, đáp ứng nhu cầu nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực quốc gia, hội nhập khu vực và quốc tế.

Chương trình giáo dục phổ thông mới được thực hiện theo lộ trình từ năm học 2020-2021 thể hiện rất rõ vai trò của công tác giáo dục hướng nghiệp. Mục tiêu chung hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp là nhằm hình thành, phát triển ở học sinh năng lực thích ứng với cuộc sống, năng lực thiết kế và tổ chức hoạt động, năng lực định hướng nghề nghiệp; đồng thời góp phần hình thành, phát triển các phẩm chất chủ yếu và năng lực chung quy định trong Chương trình tổng thể. Hoạt động trải nghiệm và Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp giúp học sinh khám phá bản thân và thế giới xung quanh, phát triển đời sống tâm hồn phong phú, biết rung cảm trước cái đẹp của thiên nhiên và tình người, có quan niệm sống và ứng xử đúng đắn, đồng thời bồi dưỡng cho học sinh tình yêu đối với quê hương, đất nước, ý thức về cội nguồn và bản sắc của dân tộc để góp phần giữ gìn, phát triển các giá trị tốt đẹp của con người Việt Nam trong một thế giới hội nhập. Còn đối với học sinh THPT là nhằm phát triển các phẩm chất, năng lực đã được hình thành ở cấp tiểu học và cấp trung học cơ sở. Kết thúc giai đoạn giáo dục định hướng nghề nghiệp, học sinh có khả năng thích ứng với các điều kiện sống, học tập và làm việc khác nhau; thích ứng với những thay đổi của xã hội hiện đại; có khả năng tổ chức cuộc sống, công việc và quản lý bản thân;

có khả năng phát triển hứng thú nghề nghiệp và ra quyết định lựa chọn được nghề nghiệp tương lai; xây dựng được kế hoạch rèn luyện đáp ứng yêu cầu nghề nghiệp và trở thành người công dân có ích.

II. THỰC TRẠNG CÔNG TÁC GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP Ở TRƯỜNG THPT PHAN ĐÌNH PHÙNG

1. Thuận lợi

Công tác giáo dục hướng nghiệp ở trường THPT Phan Đình Phùng có rất nhiều thuận lợi. Tọa lạc trên đường Phan Đình Phùng, một trong những con đường đẹp nhất của Hà Nội, Trường THPT Phan Đình Phùng gây ấn tượng với mọi người bởi vẻ đẹp vừa cổ kính vừa hiện đại. Trường có vị trí địa lý đẹp, thuận tiện về giao thông. Khu vực dân cư có trình độ dân trí cao. Cơ sở vật chất ngày càng được tăng cường theo hướng chuẩn hoá. Sân chơi bãi tập được hoàn thiện, trường được đánh giá là một trong những ngôi trường “xanh - sạch - đẹp” của Thủ đô Hà Nội.

Điểm đầu vào của học sinh cao. Đa số các bậc phụ huynh quan tâm đến việc học hành của con em. Nhiều học sinh ham học, học giỏi, có nền tảng kiến thức tốt, năng động, sáng tạo, chăm ngoan, có ý thức kỉ luật tốt. Điểm tốt nghiệp THPT Quốc gia cao, trên 90% đỗ đại học nguyện vọng 1.

Đội ngũ cán bộ quản lí, giáo viên, nhân viên có năng lực, nhiệt tình, có nhiều kinh nghiệm trong công tác, có tinh thần đoàn kết, thống nhất vì mục tiêu phát triển của nhà trường.

Công tác giáo dục hướng nghiệp được chú trọng và thực hiện thường xuyên.

2. Khó khăn

Bên cạnh những thuận lợi thì cũng đi kèm với những thách thức về công tác giáo dục hướng nghiệp. Những biến động và áp lực của nền giáo dục trong thời đại mới, thời đại khoa học công nghệ 4.0 đặt ra nhiều thách thức đối với ngành giáo dục nói chung và với nhà trường nói riêng. Khó khăn không chỉ nằm ở những đòi hỏi về sự nhạy bén, thích ứng của tư duy quản lí, ở việc xây dựng và hoàn thiện cơ sở vật chất đảm bảo những yêu cầu mới của dạy và học mà còn nằm ở việc nhận thức của giáo viên, của học sinh và cha mẹ học sinh trong công tác hướng nghiệp. Sự quan tâm, lo lắng thái quá của cha mẹ học sinh đôi khi áp đặt việc định hướng nghề nghiệp, chọn trường, chọn ngành cho con.

Quá trình hội nhập với nhiều xu hướng văn hoá có những tác động không nhỏ tới quá hình thành nhân cách, định hướng nghề nghiệp, rèn luyện và xây dựng lí tưởng của học sinh. Tính cạnh tranh giữa các môi trường giáo dục cũng

diễn biến khá phức tạp và đầy tính thách thức. Phải làm sao để thực hiện hiệu quả vai trò chức năng của nhà trường trong công tác giáo dục hướng nghiệp, giúp học sinh có được cơ hội phân đầu và phát triển tốt nhất.

Vẫn còn một số ít giáo viên chưa quan tâm nhiều đến các hoạt động nhà trường, trong đó có giáo dục hướng nghiệp. Đội ngũ giáo viên chênh lệch khá lớn về cơ cấu Nam - Nữ, về độ tuổi, có tâm lý ngại thay đổi phương pháp dạy học, dẫn đến khó khăn trong xây dựng các hoạt động hướng nghiệp. Các thầy cô chỉ lo dạy kiến thức, không chú ý đến hoạt động ngoại khóa, giáo dục toàn diện và làm cản trở công tác giáo dục hướng nghiệp trong nhà trường.

3. Một số thành công và hạn chế trong công tác giáo dục hướng nghiệp của trường THPT Phan Đình Phùng.

3.1. Về phía nhà trường

Ban giám hiệu có sự thống nhất cao trong công tác quản lý và xây dựng, triển khai các kế hoạch khoa học, hiệu quả. Nhà trường thực hiện nghiêm túc công tác hướng nghiệp. Có kế hoạch công tác hướng nghiệp cho các khối lớp. Phần lớn cán bộ, giáo viên trong nhà trường đã nhận thức được vai trò vị trí của hoạt động giáo dục hướng nghiệp trong trường phổ thông xem đây là mục tiêu giáo dục nhằm phát triển toàn diện học sinh. Liên tục các năm học 2015-2016 đến năm học 2018-2019 tổ chức thành công “ngày hội tư vấn hướng nghiệp và tuyển sinh” cùng với sự tham gia của hơn 20 trường Đại học và mời các chuyên gia hướng nghiệp đến chia sẻ với học sinh. Các cơ sở đào tạo đã cử bộ phận tư vấn tuyển sinh đến tận trường để học sinh được tiếp cận, hiểu rõ về ngành, nghề mình lựa chọn. Không những thế, trường nhận được sự quan tâm, hỗ trợ của phụ huynh học sinh đến công tác hướng nghiệp.

Bên cạnh đó, vẫn còn một số giáo viên bộ môn chỉ quan tâm đến chất lượng các bộ môn văn hoá, chưa quan tâm đến chất lượng của hoạt động hướng nghiệp, họ cho rằng hoạt động hướng nghiệp là hoạt động phụ, trách nhiệm chính phải là Trung tâm dạy nghề. Một số giáo viên chủ nhiệm chưa có kinh nghiệm trong công tác hướng nghiệp. Nhà trường chưa có điều kiện để tổ chức nhiều cho học sinh tham quan học tập một số ngành nghề, tham gia vào lao động sản xuất.

3.2. Về phía học sinh

Phần lớn học sinh thấy được tầm quan trọng của công tác hướng nghiệp trong nhà trường phổ thông, các em được định hướng được nghề nghiệp, được làm quen được với một số nghề cơ bản, lựa chọn được nghề mình yêu thích phù hợp với sở thích, năng lực và hoàn cảnh. Các em tích cực tham gia các hoạt

động hướng nghiệp dưới các hình thức khác nhau. Trên 90% đã đỗ nguyện vọng 1 vào các trường cao đẳng, đại học đã chọn.

Một số học sinh khi chọn trường, chọn nghề các em còn chạy theo tâm lý đám đông, theo các ngành đang “hot”, không xét đến sở thích, đam mê, năng lực, hoàn cảnh và nhu cầu xã hội nên mặc dù lực học tốt nhưng không đỗ vào trường đại học đã đăng kí hoặc học xong hoặc không xin được việc làm, thậm chí thất nghiệp.

3.3. Về phía phụ huynh học sinh và các lực lượng trong xã hội

Đa số phụ huynh học sinh rất quan tâm đến hướng nghiệp cho con em. Các trường, các trường đại học, cao đẳng, dạy nghề đã xem đây là một hoạt động thiết thực, bổ ích giúp các em hiểu biết cơ bản về một số nghề để các em lựa chọn sau này. Các cơ sở đào tạo đã cử bộ phận tư vấn tuyển sinh đến tận trường để học sinh được tiếp cận, hiểu rõ về ngành, nghề và tuyển sinh.

Một số phụ huynh và lực lượng trong xã hội còn quan niệm rằng chỉ học văn hoá cho tốt là được, còn việc định hướng nghề không quan trọng. Hoặc một số phụ huynh học sinh còn áp đặt việc chọn nghề cho con nên cũng làm hạn chế công tác hướng nghiệp.

III. MỘT SỐ BIỆN PHÁP QUẢN LÝ NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC HƯỚNG NGHIỆP Ở TRƯỜNG THPT PHAN ĐÌNH PHÙNG

1. Xây dựng kế hoạch

Việc xây dựng kế hoạch nhằm thực hiện nghiêm túc và hiệu quả chương trình giáo dục hướng nghiệp. Từ đó giúp học sinh chọn ngành, chọn nghề, chọn trường sau khi tốt nghiệp THPT. Giáo dục hướng nghiệp không chỉ dành cho học sinh lớp 12 mà nên thực hiện càng sớm càng tốt. Để xây dựng kế hoạch quản lý thực hiện công tác giáo dục hướng nghiệp khả thi cần phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường gồm các bước:

- Nghiên cứu tình hình nhà trường, những mặt thuận lợi, khó khăn, nguồn lực tài chính, đánh giá mức độ thành công để làm căn cứ xây dựng kế hoạch.
- Thành lập ban công tác giáo dục hướng nghiệp bao gồm giám hiệu phụ trách, tổ trưởng chuyên môn, tổ phó chuyên môn, giáo viên chủ nhiệm, giáo viên bộ môn, đoàn thanh niên và phân công nhiệm vụ cho các thành viên.
- Xây dựng mục tiêu cần đạt. Ở mỗi khối lớp, trong từng giai đoạn có các mục tiêu khác nhau, cần xác định mục tiêu chính.
- Họp ban công tác giáo dục hướng nghiệp, thảo luận, đóng góp ý kiến, thống nhất thực hiện kế hoạch đề ra.

- Chỉ đạo, giám sát thực hiện kế hoạch, kịp thời phát hiện vướng mắc, bất cập để có biện pháp hỗ trợ tháo gỡ.
- Đánh giá kết quả thực hiện kế hoạch. Qua đó giúp nhà quản lý nhìn nhận lại kết quả đạt được theo kế hoạch đã đề ra, xem xét nguyên nhân dẫn đến thành công hoặc tồn tại hạn chế để điều chỉnh cho lần sau.

Kế hoạch giáo dục hướng nghiệp theo chủ đề các khối lớp.

Thời gian	Chủ đề	Hình thức tổ chức	Phân công nhiệm vụ
KHỐI 10			
Tháng 9	Em thích nghề gì?	- Sinh hoạt hướng nghiệp - Thông qua sinh hoạt các câu lạc bộ	- GVCN - Đoàn thanh niên, câu lạc bộ
Tháng 10	Năng lực nghề nghiệp và truyền thống nghề nghiệp của gia đình	- Sinh hoạt hướng nghiệp - Thông qua các môn học	GVCN GV bộ môn
Tháng 11	Tìm hiểu nghề dạy học	- Làm báo tường chào mừng ngày 20/11 - Chuyên đề đầu tuần chủ đề: “tôn sư trọng đạo”.	- GVCN - Đoàn thanh niên, câu lạc bộ
Tháng 12	Vấn đề giới trong chọn nghề	Mời chuyên gia tọa đàm với HS	Chuyên gia
Tháng 1	Tìm hiểu một số nghề ngành du lịch, khách sạn, thăm làng nghề truyền thống.	Tham quan mai Châu hòa Bình và trải nghiệm nghề dệt truyền thống.	BGH, GVCN, đoàn thanh niên
Tháng 2	Hành trang để đi du học	Sinh hoạt hướng nghiệp	Mời đại diện tập đoàn giáo dục Atlantic đến để chia sẻ.
Tháng 3	Ngày hội tư vấn hướng nghiệp và tuyển sinh	Kết hợp với quận đoàn, mời các trường đại học, cao đẳng, trung tâm giáo dục nghề nghiệp tham dự. Mời báo cáo viên (TS Nguyễn Lê Minh, nguyên Phó ban Chương trình Quốc gia về việc làm, Trưởng Tiểu ban Lao động của Việt Nam trong ASEAN)	BGH, GVCN, đoàn thanh niên
Tháng 4	Tìm hiểu một số nghề thuộc ngành y, dược	- Thông qua các môn học: Sinh, Hóa - Thăm quan trường Đại	- GVBM - Liên hệ với trường ĐH đón

		học Y khoa Tokyo và đại học y tế công cộng	HS đến tham quan.
Tháng 5	Nghề nghiệp tương lai của tôi	-Thông qua các môn học -Sinh hoạt hướng nghiệp	GVBM
KHỐI 11			
Tháng 9	Tìm hiểu một số nghề ngành giao thông vận tải	-Thông qua môn GD&CD - Chuyên đề đầu tuần chủ đề: “an toàn giao thông”.	BGH, GVCN, đoàn thanh niên
Tháng 10	Tìm hiểu một số nghề thuộc lĩnh vực kinh doanh, dịch vụ, làng nghề	Thông qua môn học; Câu lạc bộ.	Trải nghiệm ở làng nghề Bát Tràng, chủ đề “Công nghiệp silicat”
Tháng 11	Tìm hiểu một số nghề thuộc lĩnh vực kỹ thuật, năng lượng, bưu chính viễn thông, công nghệ thông tin	Thông qua môn tin học; sinh hoạt câu lạc bộ nghiên cứu khoa học; STEM	Câu lạc bộ
Tháng 12	Tìm hiểu một số nghề thuộc lĩnh vực an ninh - quốc phòng	Thông qua môn GDQP và an ninh. Sinh hoạt hướng nghiệp; Chuyên đề đầu tuần chủ đề: “Thanh niên với truyền thống xây dựng và bảo vệ an ninh tổ quốc”.	BGH, GVBM, GVCN đoàn thanh niên
Tháng 1	Nghề nghiệp với nhu cầu thị trường lao động. Tìm hiểu các trường ĐH, CĐ trên thế giới.	Sinh hoạt hướng nghiệp. Học sinh tìm hiểu và báo cáo thuyết trình trên lớp	GVCN, GV môn Địa. Mời một số du học sinh đến chia sẻ.
Tháng 2	Tôi muốn đạt được ước mơ	Sinh hoạt hướng nghiệp. Học sinh tìm hiểu và báo cáo thuyết trình trên lớp	GVCN
Tháng 3	Ngày hội tư vấn hướng nghiệp và tuyển sinh	Kết hợp với quận đoàn, mời các trường đại học, cao đẳng, trung tâm giáo dục nghề nghiệp tham dự. Mời báo cáo viên.	BGH, GVCN, đoàn thanh niên
Tháng 4	Tìm hiểu một số trường ĐH, CĐ, trung cấp hoặc trung tâm dạy nghề.	Sinh hoạt hướng nghiệp. Học sinh tìm hiểu và báo cáo thuyết trình.	Mời đại diện trường ĐH Quốc gia sang chia sẻ.
Tháng 5	Định hướng phát triển kinh tế, xã hội ở tại địa phương	Sinh hoạt hướng nghiệp. Học sinh tìm hiểu và báo cáo thuyết trình.	BGH, GVCN

KHỐI 12			
Tháng 9	Những điều kiện để thành đạt trong nghề	Giao lưu với cựu HS thành đạt	Mời cựu HS.
Tháng 10	Tìm hiểu hệ thống đào tạo trung cấp chuyên nghiệp, các trường dạy nghề	Sinh hoạt hướng nghiệp. Học sinh tìm hiểu và báo cáo thuyết trình.	BGH, GVCN
Tháng 11	Tìm hiểu một số nghề thuộc nhóm ngành kinh tế	Sinh hoạt hướng nghiệp	Mời đại diện trường ĐH kinh tế quốc dân đến trao đổi
Tháng 12	Tư vấn chọn nghề	Làm trắc nghiệm Holand	BGH, GVCN, GVBM
Tháng 1	Trải nghiệm một ngày làm sinh viên.	Trải nghiệm làm sinh viên trường đại học FPT, BUV, RMIT.	BGH, GVCN, GVBM
Tháng 2	Thanh niên lập thân, lập nghiệp	Sinh hoạt hướng nghiệp	GVCN, đoàn thanh niên
Tháng 3	Ngày hội tư vấn hướng nghiệp và tuyển sinh. Hướng dẫn học sinh chọn nghề và làm hồ sơ tuyển sinh	Kết hợp với quận đoàn, mời các trường đại học, cao đẳng, trung tâm giáo dục nghề nghiệp tham dự. Mời báo cáo viên.	BGH, GVCN, đoàn thanh niên
Tháng 4	Tổ chức tham quan, giao lưu theo chủ đề hướng nghiệp	Giao lưu với câu lạc bộ nhảy, câu lạc bộ nghiên cứu khoa học trường ĐH ngoại thương.	GVCN, GVBM
Tháng 5	Em làm gì sau khi tốt nghiệp THPT?	Sinh hoạt hướng nghiệp	GVCN, kết hợp CMHS.

Do ảnh hưởng của dịch bệnh Covid-19, năm học 2019-2020 đã không tổ chức trực tiếp “Ngày hội tư vấn hướng nghiệp và tuyển sinh” ở dưới sân trường như thường niên đã thực hiện với quy mô hơn 20 trường đại học, cao đẳng tham gia. Thay vào đó, công tác hướng nghiệp đã được chuyển sang hình thức trực tuyến, Nhà trường đã liên hệ với phòng tuyển sinh của các trường đại học, cao đẳng để các em tham gia các buổi tư vấn tuyển sinh online.

2. Hướng nghiệp thông qua các môn học.

Mỗi môn học có hai giai đoạn: giai đoạn giáo dục cơ bản và giai đoạn giáo dục định hướng nghề nghiệp. Thông qua môn học các em sẽ được trang bị kiến thức cơ bản, làm các chuyên đề có định hướng nghề nghiệp liên quan đến kiến thức môn học. Như vậy, thầy cô không chỉ truyền đạt kiến thức chuyên môn mà còn có thể thực hiện hiệu quả công tác tư vấn- hướng nghiệp cho học sinh

thông qua các môn dạy được phụ trách. Đổi mới phương pháp giảng dạy, tăng cường thực hành môn học, kết hợp học đi đôi với hành, kết hợp giảng dạy với lao động sản xuất, tổ chức tham quan cơ sở làng nghề, khơi dậy lòng yêu thích nghề nghiệp cũng là hình thức hướng nghiệp. Nhà trường luôn khuyến khích, động viên để giáo viên bộ môn thực hiện việc hướng nghiệp cho học sinh qua môn dạy một cách hiệu quả, tích hợp nội dung hướng nghiệp trong

Trong những năm qua, học sinh ở các khối lớp đều được hướng nghiệp thông qua các bộ môn văn hoá cơ bản, qua các bộ môn kỹ thuật, cá và các hình thức hướng nghiệp khác. Có 100% học sinh khối 11 của trường được học nghề ở trung tâm dạy nghề kỹ thuật tổng hợp số 1 và có kết quả thi khá, giỏi. Bước đầu các em đã thể hiện được năng khiếu về nghề nghiệp.

3. Hướng nghiệp thông qua tổ chức các hoạt động ngoại khóa và trải nghiệm sáng tạo.

Trong những năm học vừa qua, trường THPT Phan Đình Phùng đã tổ chức nhiều hoạt động ngoại khóa và trải nghiệm sáng tạo gắn với công tác hướng nghiệp, với từng môn học, kết hợp với sự vận dụng kiến thức liên môn trong đời sống thực tiễn. Các buổi ngoại theo chủ đề sinh hoạt của nhà trường đã được học sinh hưởng ứng rất sôi nổi. Các hoạt động trải nghiệm sáng tạo được các tổ nhóm chuyên môn xây dựng kế hoạch từ đầu năm học triển khai mang lại hiệu quả cao đó là: Tổ Hóa - Sinh – Công nghệ tổ chức cho học sinh trải nghiệm tại Bát Tràng cho toàn bộ học sinh khối 11 với chủ đề “Công nghiệp Silicat”; học sinh khối 12 với chủ đề “Hóa học với vấn đề phát triển kinh tế- xã hội- môi trường”; Tổ Sử - Địa – Giáo dục công dân tổ chức cho học sinh toàn trường tìm hiểu “thân thế, sự nghiệp của Tiến sĩ - ngự sử Phan Đình Phùng và thống đốc Hoàng Diệu”; Bộ môn ngoại ngữ và câu lạc bộ tiếng Anh đã tổ chức “Festival tiếng Anh” được các học sinh tham gia rất hào hứng. Nhóm thể dục- quốc phòng tổ chức thành công “hội khỏe phù đồng cấp trường”. Tổ Toán đã tổ chức “Toán học và đời sống”. Bộ môn Vật Lý – Công nghệ cho học sinh thiết kế mô hình “trường học thân thiện”; Đoàn thanh niên đã thực hiện chuyên đề “Nói không với rác thải nhựa” đã mang lại hiệu quả tích cực, HS các lớp mang chai thủy tinh uống nước thay vì thói quen dùng chai nhựa một lần sử dụng.

Hiện nay các câu lạc bộ của trường THPT Phan Đình Phùng hoạt động rất hiệu quả như: câu lạc bộ STEM (Nhóm học sinh sự định thi tổ hợp khoa học tự nhiên rất say sưa với CLB này); CLB bóng đá; CLB bóng rổ (CLB bóng rổ nam dành giải nhất thành phố năm 2017, giải nhì thành phố năm 2018, giải nhì thành phố năm 2019); CLB hội họa; câu lạc bộ nhảy hiện đại POT CREW dành giải nhất toàn miền Bắc tháng 12 năm 2019; CLB tiếng Anh (liên

tiếp đạt giải nhất, giải nhì cuộc thi SPEAKOUT cụm), CLB văn hóa dân gian; CLB nhiếp ảnh; CLB Radio (phát bản tin vào giờ nghỉ 20 phút hàng ngày); CLB nhạc cụ; CLB Nhật bản ... Chính các hoạt động ngoại khóa và trải nghiệm sáng tạo đã giúp học sinh Phan Đình Phùng năng động, sáng tạo và đạt nhiều thành tích cao trong học tập và giáo dục toàn diện. Trong cuộc thi nghiên cứu Khoa học kỹ thuật năm học 2019-2020 đề tài “Nghiên cứu ứng dụng vật liệu nano chitosan để cải tiến chế phẩm phủ màng compozit HPMC trong bảo quản quả chuối” đã đạt giải nhất thành phố và chuẩn bị thi Quốc gia. Trong cuộc thi “Học sinh, sinh viên với ý tưởng khởi nghiệp sáng tạo” do Bộ Giáo dục tổ chức, trường THPT Phan Đình Phùng đã đạt giải nhất quốc gia năm 2018 và năm 2019- đây là vinh dự to lớn cho nhà trường và ngành giáo dục Thủ đô.

4. Hướng nghiệp qua việc giới thiệu các ngành nghề

Thông qua các buổi sinh hoạt hướng nghiệp, trải nghiệm thực tế ở cơ sở sản xuất mục tiêu hướng tới là giới thiệu cho các em sự phát triển kinh tế của đất nước và địa phương, nhu cầu sử dụng lao động, những hiểu biết cơ bản về những ngành nghề và nghề truyền thống của địa phương, những phẩm chất năng lực lao động cần có, những môn học phổ thông cần thiết đối với nghề ... Các thầy cô chủ nhiệm đã hướng dẫn học sinh sưu tầm tài liệu qua internet, sách báo, tranh ảnh, tấm gương khởi nghiệp sáng tạo ... học sinh báo cáo thuyết trình trước lớp, thảo luận để cùng tìm hiểu về các nhóm ngành nghề, tìm hiểu hứng thú về nghề.

Để làm tốt điều này thì ban giám hiệu đã chỉ đạo việc xây dựng kế hoạch của giáo viên bộ môn trong đó gắn với công tác hướng nghiệp. Giáo viên bộ môn cần giới thiệu cho học sinh những ngành nghề có liên hệ trực tiếp với môn học, linh hoạt tổ chức các hình thức ngoại khóa, tìm hiểu hứng thú về nghề của học sinh, phối hợp với giáo viên chủ nhiệm dẫn học sinh lựa chọn nghề, chọn trường phù hợp sở thích, đam mê, năng lực, điều kiện, hoàn cảnh của bản thân và yêu cầu của xã hội.

5. Đa dạng hóa các hình thức hướng nghiệp

Hướng nghiệp không cứng nhắc ở một không gian, một địa điểm hay một thời gian. Trường THPT Phan Đình Phùng tổ chức hiệu quả công tác giáo dục hướng nghiệp nhờ đa dạng hóa các hình thức hướng nghiệp như: Thông qua các môn học; Thông qua các buổi sinh hoạt hướng nghiệp; Thông qua hoạt động ngoại khóa; Thông qua dạy học môn kỹ thuật và lao động sản xuất; Tổ chức cho học sinh tham quan các làng nghề và các cơ sở sản xuất; Thông qua sinh hoạt các câu lạc bộ; Thông qua định hướng nghề nghiệp và tư vấn tuyển sinh; Phối hợp các lực lượng giáo dục. Các hình thức hướng nghiệp đều có mối quan hệ

hữu cơ mật thiết, bổ sung cho nhau trong quá trình tổ chức thực hiện công tác hướng nghiệp trong nhà trường phổ thông.

Đa dạng hóa các hình thức hướng nghiệp, trường đã tổ chức nhiều hoạt động phong phú thu hút học sinh tham gia hào hứng như: Hoạt động tình nguyện; Nghiên cứu khoa học; Khởi nghiệp; Các chương trình đầu tuần sinh hoạt dưới cờ đã được sân khấu hóa; Các hội thi; Các buổi giao lưu với câu lạc bộ một số trường đại học. Một ngày làm sinh viên đại học... Sự phối kết hợp chặt chẽ với nhà trường, thầy cô giáo bộ môn hay chủ nhiệm lớp, đoàn thanh niên tổ chức lồng ghép các chủ đề giáo dục có tính thời sự, tính địa phương, phù hợp tâm sinh lý lứa tuổi, điều kiện kinh tế ... Từ đó phát huy tính năng động, sáng tạo, bộc lộ tính cách, hứng thú, đam mê, các em sẽ tìm hiểu về các ngành nghề liên quan và từng bước định hướng nghề nghiệp cho học sinh một cách rõ nét hơn.

6. Làm tốt công tác tuyên truyền, tham mưu, đề xuất, phối hợp

Nhà trường đã đẩy mạnh tuyên truyền để cán bộ quản lý, giáo viên, phụ huynh và học sinh hiểu rõ hơn mục đích của công tác hướng nghiệp, đồng thời vận động, đề xuất, tham mưu với chính quyền địa phương, cơ sở sản xuất, các tổ chức xã hội, các trường đại học, cao đẳng, trung tâm dạy nghề cùng phối hợp tham gia vào công tác hướng nghiệp và sử dụng học sinh phổ thông ra trường..

Công tác tuyên truyền nhằm nâng cao nhận thức vai trò của công tác hướng nghiệp trong nhà trường phổ thông. Tập huấn về các văn bản hướng dẫn của Bộ GD&ĐT, của ngành về vị trí, tầm quan trọng của các hoạt động giáo dục trong nhà trường, trong đó có hoạt động hướng nghiệp. Trang bị cho giáo viên chủ nhiệm, giáo viên bộ môn, cán bộ đoàn kỹ năng tổ chức hoạt động hướng nghiệp. Nhờ các hình thức tổ chức đa dạng, phong phú mà công tác hướng nghiệp được thực hiện một cách tự nhiên, sinh động, nhẹ nhàng, hấp dẫn, không gò bó và khô cứng, phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý cũng như nhu cầu, nguyện vọng của học sinh. Không chỉ tuyên truyền trong nhà trường mà cần tuyên truyền trong địa phương, phụ huynh học sinh, các trường đại học, cao đẳng. Bởi những hoạt động hướng nghiệp ngoài nhà trường rất cần các phụ huynh học sinh, các trường đại học, cao đẳng phối hợp tham gia và hỗ trợ kinh phí. Việc tuyên truyền có thể bằng nhiều hình thức như in tài liệu, phát thanh, triển khai qua cuộc họp, gửi thư điện tử và rộng rãi hiện nay là tuyên truyền qua mạng xã hội facebook, zalo, viber, qua họp zoom... “tư tưởng không thông thì vác bình tông cũng nặng”, công tác tuyên truyền tốt thì làm việc sẽ tốt và hiệu quả.

PHẦN THỨ BA: KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

I. KẾT LUẬN

Thực hiện khảo sát các giải pháp trên sau khi áp dụng SKKN ở trường THPT Phan Đình Phùng.

- **Đối tượng khảo sát:** Khảo sát 102 cán bộ, giáo viên, nhân viên; 94 lớp trưởng, bí thư; 50 CMHS (tổng số 246 người)
- **Nội dung khảo sát và cách thức tiến hành:** Khảo sát và đánh giá tính cần thiết, tính khả thi của các biện pháp thông qua trưng cầu ý kiến bằng cách Sử dụng Google Form; Thu thập ý kiến, xử lý số liệu.
- **Kết quả khảo sát:**

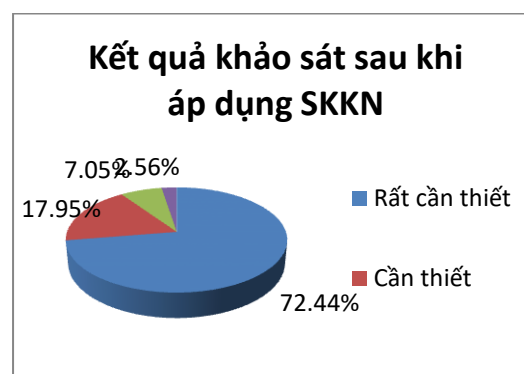
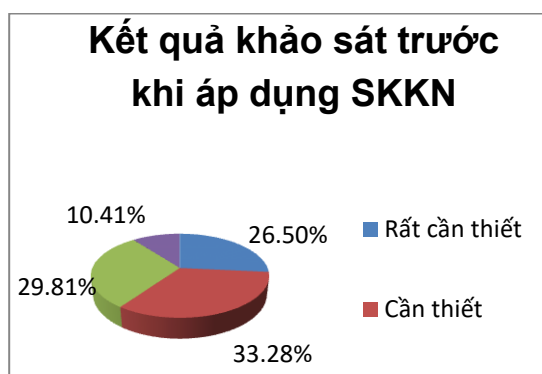
Bảng kết quả khảo sát tính cần thiết của SKKN

TT	Các giải pháp	Tỉ lệ %				
		Rất cần thiết	Cần thiết	Bình thường	Không cần thiết	Ý kiến khác
1	Xây dựng kế hoạch	63.01%	23.58%	4.88%	4.47%	4.07%
2	Hướng nghiệp thông qua các môn học.	60.16%	20.33%	8.94%	10.57%	0.00%
3	Hướng nghiệp thông qua tổ chức các hoạt động ngoại khoá và trải nghiệm sáng tạo.	68.29%	14.23%	4.07%	6.10%	7.32%
4	Hướng nghiệp qua việc giới thiệu các ngành nghề	65.85%	20.73%	6.10%	3.25%	4.07%
5	Đa dạng hóa các hình thức hướng nghiệp	62.20%	15.04%	13.41%	6.91%	2.44%
6	Làm tốt công tác tuyên truyền, tham mưu, đề xuất, phối hợp.	65.04%	15.45%	10.16%	4.47%	4.88%

Bảng kết quả khảo sát tính khả thi của SKKN

TT	Các giải pháp	Tỉ lệ %				
		Rất khả thi	Khả thi	Bình thường	Không khả thi	Ý kiến khác
1	Xây dựng kế hoạch	69.11%	14.23%	4.88%	7.72%	4.07%
2	Hướng nghiệp thông qua các môn học.	71.13%	21,96%	6.91%	0.00%	0.00%

3	Hướng nghiệp thông qua tổ chức các hoạt động ngoại khoá và trải nghiệm sáng tạo.	73.17%	13,42%	4.88%	3.250%	5.28%
4	Hướng nghiệp qua việc giới thiệu các ngành nghề	65.04%	24.39%	4.07%	4.07%	2.44%
5	Đa dạng hóa các hình thức hướng nghiệp	58.94%	18.29%	20,32 %	0.00%	2.44%
6	Làm tốt công tác tuyên truyền, tham mưu, đề xuất, phối hợp.	60.98%	26,83%	8.94%	0.00%	3.25%

Các nhóm biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác giáo dục hướng nghiệp ở trường THPT Phan Đình Phùng được áp dụng trong nghiên cứu đều mang tính cần thiết và có tính khả thi cao. Các biện pháp nếu thực hiện đồng bộ thì công tác giáo dục hướng nghiệp ở trường THPT sẽ đạt hiệu quả tốt. Nhờ có biện pháp quản lý đúng hướng nên những năm học gần đây trường THPT Phan Đình Phùng có 100% học sinh tốt nghiệp THPT quốc gia, hơn 90% trong đó đỗ nguyện vọng 1 vào các trường đại học top đầu, nhiều em đã có học bổng cao cao đi du học ở các trường danh tiếng trên thế giới.

II. KHUYẾN NGHỊ

1. Đối với cơ quan quản lý giáo dục

Cần xây dựng cơ chế, đào tạo giáo viên tham gia vào công tác hướng nghiệp. Hàng năm cần có tổng kết, kiểm tra, đánh giá việc thực hiện, từ đó rút ra bài học kinh nghiệm để công tác hướng nghiệp thật sự hiệu quả.

2. Đối với nhà trường phổ thông

Cần chủ động đổi mới phương pháp quản lý. Ngay trong mùa dịch bệnh Covid-19 vừa qua, việc triển khai tư vấn hướng nghiệp qua internet cũng rất hiệu quả. Huy động các nguồn lực, phụ huynh học sinh các trường đại học, cao đẳng, các cơ sở đào tạo nghề phối hợp tham gia công tác hướng nghiệp.

Việc định hướng nghề nghiệp là cần thiết cũng như việc giáo dục nghề nghiệp là vô cùng quan trọng, tuy nhiên điều này lại chưa được coi trọng đúng mức. Việc giáo dục hướng nghiệp không thể chỉ phó thác cho đội ngũ giáo viên chủ nhiệm (thực tế nhiều giáo viên chủ nhiệm không có khả năng này) mà phải có đội ngũ tư vấn viên, giảng viên chuyên nghiệp. Đội ngũ này nên được các trường phổ thông quan tâm mời tư vấn trong khi chưa có giáo viên chuyên nghiệp phụ trách.

3. Đối với giáo viên chủ nhiệm

Cần nắm tình hình, động viên học sinh lớp mình phụ trách tiếp thu tốt nội dung giáo dục hướng nghiệp, giáo dục tốt ý thức phục vụ; nắm tình hình cụ thể mỗi học sinh để chuẩn bị tư tưởng cho các em sau khi tốt nghiệp, sẵn sàng tham gia nghĩa vụ quân sự bảo vệ tổ quốc và trực tiếp tham gia lao động sản xuất, công tác theo yêu cầu của địa phương.

4. Đối với giáo viên bộ môn

Giáo viên bộ môn cần gắn việc dạy kiến thức với công tác hướng nghiệp. Thầy cô giới thiệu cho học sinh những ngành nghề có liên hệ trực tiếp với môn học, tìm hiểu hứng thú về nghề của học sinh và phối hợp với giáo viên chủ nhiệm dẫn học sinh lựa chọn nghề, chọn trường. Đổi mới phương pháp dạy học, tích hợp hướng nghiệp trong các bài dạy.

5. Đối với gia đình và xã hội

Phụ huynh học sinh, chính quyền địa phương, các trường cao đẳng, đại học, các trường dạy nghề cần phối kết hợp và hỗ trợ nhà trường tổ chức các hoạt động hướng nghiệp, hỗ trợ kinh phí, trao đổi thông tin... Khi lựa chọn nghề nghiệp, học sinh có thể không thực tế vì bị ảnh hưởng từ truyền thông, internet, trào lưu... Hướng nghiệp hiện tại cần sự quan tâm của phụ huynh và cả xã hội, bởi nếu chỉ có nhà trường sẽ không đủ giúp cho học sinh lựa chọn trước ngưỡng cửa cuộc đời. Thầy cô, cha mẹ cần đối thoại với con để thể hiện quan điểm của mình và biết quan điểm của con, biết được sở thích, đam mê, năng lực của con và xét đến hoàn cảnh, nhu cầu xã hội từ đó học sinh có sự lựa chọn về nghề nghiệp phù hợp góp phần đào tạo những công dân tốt trong tương lai, đáp ứng hội nhập toàn cầu./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ sách lớp 10, 11, 12 “Hoạt động giáo dục hướng nghiệp” , *nhà xuất bản giáo dục năm 2006*
2. Đảng cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội Đại biểu lần thứ XI*, nhà xuất bản Chính trị quốc gia, Hà Nội.
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), chương trình giáo dục phổ thông: “Hoạt động trải nghiệm và hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp” ,*Ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo.*
4. “Giáo dục học” , Hà Thế Ngữ- Đặng Vũ Hoạt, *nhà xuất bản Giáo Dục.*
5. Kế hoạch năm học trường THPT Phan Đình Phùng các năm học.

MỘT SỐ HÌNH ẢNH VỀ HOẠT ĐỘNG HƯỚNG NGHIỆP

Ngày hội tư vấn tuyển sinh và định hướng nghề nghiệp năm 2019

Đội thi trường THPT Phan Đình Phùng đạt giải nhất quốc gia cuộc thi học sinh sinh viên với ý tưởng khởi nghiệp sáng tạo năm 2018

Đội thi trường THPT Phan Đình Phùng đạt giải nhất quốc gia cuộc thi học sinh sinh viên với ý tưởng khởi nghiệp sáng tạo năm 2019